

Onderwerpen uit de Westzaanse geschiedenis

De bevrijding

door WILLEM TIP/deel 54
beeld: Digitale Beeldbank

Op 5 mei 1945 werden in Wageningen de gevolgen voor Nederland van de Duitse capitulatie besproken. De ondertekening van het document volgde een dag later. Overal was de vreugde groot. In Westzaan werd dadelijk een feestcommissie opgericht. Er verschenen aanplakbiljetten met een uitgebreid tweedaags 'Programma der Bevrijdingsfeesten' (5 en 6 juli 1945). Alles wat vijf jaar lang verboden was, mocht nu weer: 'vrijheidssignalen en vlaggenparade', 'community singing', een gekostumeerde optocht vanaf het 'Julianaplein' in Westzaan-Zuid en tot slot om elf uur 's avonds, ver na de gehate spertijd, een vuurwerk. Hieronder de tekst van het aanplakbiljet.

PROGRAMMA DER BEVRIJDINGSFEESTEN

Het Comité voor de viering der bevrijdingsfeesten maakt bekend dat de feestelijkheden te Westzaan zullen worden gehouden op Donderdag 5 en Vrijdag 6 Juli 1945.

Het programma luidt als volgt:

Donderdag 5 juli

20 uur: Herdenkingsbijeenkomst in de N.H. Kerk. Medewerkenden: Mw D. Graefing-Koelman, zang; Piet de Jager, declamatie; Cor Kee, orgel. De gezamenlijke Westzaansche koren, t.w. Concordia, het Hervormd Kerkkoor, het Gereformeerd Kerkkoor, het D.G. Vrouwenkoor. Leiding H. Graefing.

Vrijdag 6 Juli

8 uur: Opening van den dag. Op het Raadhuisplein: vrijheidssignalen en vlaggenparade, gevolgd door zang van alle Westzaansche schoolkinderen. Aan het Zuideinde: een kwartier klokluiden

10 uur: Openlucht-kindervoorstelling, speciaal voor schoolgaande kinderen, op het terrein van de voetbalvereniging Westzaan, aan het Zuideinde.

10 uur: Roeiwedstrijden met jollen in den Westzaner haven. Deelnemers die de beschikking hebben over een jol, kunnen zich vóór 29 Juni opgeven aan een van de volgende adressen: N.A. Grootes, Parkstraat 3, A. Schoen, J.J. Allanstraat 68, J. Schreurs, Overtoom 29. Er is gelegenheid tot stalling der jollen aan het Zuideinde daags te voren.

15 uur; Gecostumeerde optocht. Opstelling en keuring aan den Overtoom (Julianaplein). Ontbinding op het Weiver. Deelnemers kunnen zich vóór 29 Juni aanmelden bij de heeren C. Tolk, Overtoom 9 en P.C. Valk, J.J. Allanstraat 184, alsmede ten gemeentehuize.

20 uur: Concert op het gymnastiekterrein van Jahn door Crescendo onder leiding van C. Luttk en de gezamenlijke koren onder leiding van H. Graefing, gevolgd door gemeenschappelijke zang van alle aanwezigen (community singing). Na het concert gezamenlijke opmarsch naar den Provincialen weg, voor het vuurwerk.

23 uur: Groot vuurwerk op het uitbreidingsplan aan de Parkstraat. Het best te bezichtigen vanaf den Provincialen weg.

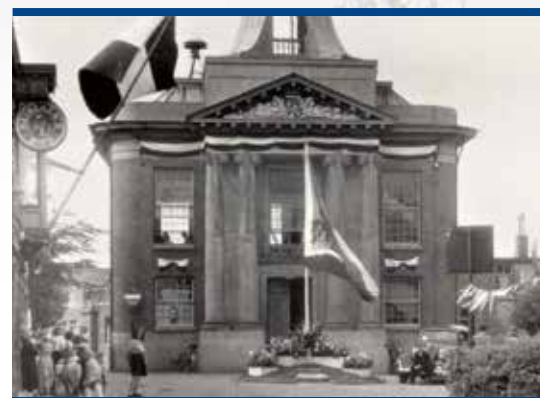
Het Comité roept aller medewerking in om deze feestelijkheden te doen slagen, niet slechts door persoonlijke deelname, doch ook in den vorm van financiële steun. In de komende dagen zal daarom een collecte worden gehouden, welke door het Comité in ieders belangstelling wordt aanbevolen

Wederopbouw

Na de oorlog begon een lange tijd van wederopbouw. Die zou uiteindelijk een volle generatie duren: vijftien jaar. Vijf jaren naziwanbeheer hadden Nederland geruïneerd. Verwoeste binnensteden, leeggehaalde bedrijven, vernielde bruggen en spoorwegen, verwilderde landerijen. De schade werd geraamd op zesentwintig miljard gulden. Tegelijkertijd stond de overheid met vrijwel lege handen. De staatsschuld was in de oorlogsjaren meer dan verviervoudigd tot drieëntwintig miljard gulden. De drukpersen hadden een onoverzienbare berg papiergeld afgeleverd. Om de inflatie te beteugelen, moest eerst die berg worden verkleind. In juli 1945 werden daarom alle bankbiljetten van honderd gulden kort en goed ongeldig verklaard. Ingrijpendere maatregelen volgden in de herfst. Halverwege september 1945 kreeg iedereen een tientje voor de eerste levensbehoeften: het 'tientje van Lieftinck'. Al het andere geld werd geblokkeerd. In de volgende jaren werd het geleidelijk en gecontroleerd weer vrijgegeven, bijvoorbeeld voor investeringen in handel en bedrijf.

Marshallhulp

Gesteund door een voorbeeldige arbeidsvrede was, anders dan in de jaren na de Eerste Wereldoorlog, de economische ontwikkeling niet ongunstig. De gulden slaagde erin zijn waarde te behouden. Amerikaanse leningen en schenkingen (Marshallplan, 1948-1952) bespoedigden het herstelproces. Het Marshallplan werd overigens niet alleen gedreven door vrijgevigheid. Een minstens zo belang-

Feestelijkheden bij het Reghthuys.

rijk doel was de versterking van Europa tegen het Rusland van Stalin. Na haar overwinning op nazi-Duitsland breidde Sovjetunie haar invloed in Oost-Europa snel uit. Halverwege Europa, vanaf de Oostzee tot aan de Adriatische zee, werd een 'ijzeren gordijn' neergelaten.

Europese samenwerking

In West-Europa was nu om meer dan één reden samenwerking geboden. Nationale belangen hadden ooit de aanzet gegeven tot de Europese oorlogen van 1870, 1914 en 1940. Er moest voor worden gezorgd dat de tegenstellingen nooit meer zo hoog zouden oplopen. Tegelijkertijd was het raadzaam dat West-Europa niet onder de voet zou worden gelopen door het communisme. De handen ineen slaan op economisch gebied gold als de meest duurzame oplossing. Kort na elkaar zag een aantal belangrijke Europese organisaties het licht, zoals de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (1952), Euratom (1957) en de Europese Economische Gemeenschap (1958). In latere jaren (1993) werd die omgezet naar de Europese Unie.

De Europese visie bleek houdbaar. De samenwerking op allerlei gebied zorgde ervoor dat ook na de wederopbouwtijd, zelfs tot ver in de nieuwe eeuw, de onderlinge tegenstellingen beheersbaar bleven.

Optocht door het dorp tijdens bevrijdingsfeest op 6 juli 1945.

Openluchtvoorstelling van Sneeuwwitje en de zeven dwergen.